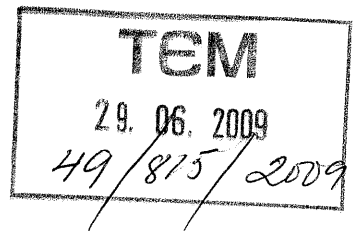

Lapin luonnonsuojelupiiri ry
Valtakatu 22
96200 Rovaniemi
tel: +358 (0)40 823 2443
e-mail: lappi@sll.fi

TÄYDENNETTY
KANNANOTTO

26.06.2009

Työ- ja elinkeinoministeriö

Diaarinumero: 49/815/2009

Asia: **Fennovoima Oy: n Simon ydinvoimalahankkeen periaatepäätöshakemus valtioneuvostolle**

Ydinenergialain (990/1987) 4 luvussa säädetään valtioneuvoston periaatepäätöksestä sekä sen tekemisen edellytyksistä. 11 §: n mukaan ydinvoimalalle myönteinen periaatepäätös edellyttää, että sen rakentaminen on yhteiskunnan kokonaisedun mukaista. 14 §: ssä säädetään harkinnasta päätöstä tehtäessä. Sen mukaan periaatepäätös edellyttää, ettei esiin ole tullut seikkoja, jotka osoittavat, ettei ole riittäviä edellytyksiä rakentaa ydinlaitosta siten kuin 6 §: ssä edellytetään. Ydinenergialain 2: 6 §: n mukaan ydinenergian käytön on oltava turvallista eikä siitä saa aiheutua vahinkoa ihmisille, ympäristölle tai omaisuudelle.

Simon Karsikkoon rakennettava voimalaitos rakennettaisiin alueelle, jossa esiintyy useita uhanalaisia, luonto- ja lintudirektiiveihin kuuluvia kasvi- ja lintulajeja. Lisäksi alueella esiintyy erityisesti suojeltava laji, jonka suojelemisesta säädetään luonnonsuojelulaissa. LSL 47 §: n mukaan erityisesti suojeltavaksi lajiksi voidaan säätää sellainen uhanalainen eliölaji, jonka häviämishuhto on ilmeinen. Lajin säilymiselle tärkeän esiintymispaikan hävittäminen tai heikentäminen on kielletty.

Alueella esiintyy myös LSL 4:29 §: n mukaisia suojeltuja luonnontyyppejä, jotka todennäköisesti tulisivat hankkeen toteutuessa häviämään. LSL: n mukaan aluetta, joilla näitä suojeltuja luonnontyyppejä esiintyy, ei saa muuttaa niin, että luonnontyyppien ominaispiirteiden säilyminen kyseisellä alueella vaarantuu. Ydinvoimalahankkeen toteutuessa alueelta häviäisi Metsälä: n

mukaisia elinympäristöjä sekä valtakunnallisesti ja alueellisesti uhanalaisten ja huomioitavien kasvilajien esiintymiä.

Simon Karsikon eteläisimmät osat sekä Laitakari ja Korppikarinnokka ovat merkittävää lintualueutta ja näiden alueiden on arvioitu kärsivän merkittävästi ydinvoimalahankkeen toteutuessa. Karsikkojärvi on maankohoamisen seurauksena umpeenkasvanut nevarantainen järvi ja on luonnon monimuotoisuuden kannalta erittäin arvokas. Järveä ympäröivillä soilla esiintyy suurikokoisista linnuistamme mm. kurki, jolle voimajohtojen rakentaminen aiheuttaa haittaa.

Simon Karsikkoniemi sijaitsee Simo-, Kemi-, Tornio-, ja Kemijoen vaelluskalojen syönnös- ja vaellusreitillä. Ydinreaktorin jäähdytysveden imuputket ovat riski uhanalaisille kalalajeille, kuten meritaimenen ja lohen poikasille, smolteille. Ydinvoimalan suuret ja jatkuvat lämpöjätevedet Perämerenkaareen muodostavat myös stressin ja kuormituksen kylmän veden kaloille, erityisesti kesäaikaan. Ydinvoimalan lämpölauhdevedet sisältävät monia erilaisia kemikaaleja, jätevesiä ja eri radionuklideja. Voimakkaasti lämmitetyt lämpöjätevedet (kesällä mm. heinä-elokuussa + 20 – 34 C asteisina) haittaavat uhanalaisten luonnonvaraisten vaelluskalojen (mm. meritaimenen, siian ja lohen) nousua kutujokiin.

Lohikalat ovat kylmän veden kaloja ja vaeltavat kesäaikaan, joten lämpölauhdevesien takia kylmän veden kalojen vaellusreitit muuttuvat, erityisesti kesäaikaan, heinä-elokuussa. Lämpölauhdevedet lisäksi lämmittävät merialueita, voimistavat rehevöitymistä, muuttavat ekosysteemiä ja ravintoketjun lajeja. Erityisen ongelmallista on ydinreaktorin läpi menevän vesimäärän nopea lämpeneminen mikä tuhoaa veden eliöstöä; mm. ravintoketjulle tärkeää planktonia. Tämä suurten vesimäärien, jopa 70 – 100 kuutiota sekunnissa (vrt. Simojoen virtaama n. 36 kuutiota sekunnissa.), nopea lämpiäminen ja siten vesien eliölajien kuoleminen aiheuttaa sen, että haavoittuvan arktisen Itämeren murtovesialueen vettä, jatkuvalla syötöllä käsitellään huonompaan, kuolevan veden, suuntaan.

Lämpöjätevesien radionuklidit ja kemikaalit kertyvät kaloihin, leviin ja ekosysteemiin ja päätyvät kalojen kautta myös ihmisten ravintoketjuun. Luonnonsuojelupiiri toteaaakin, että Fennovoiman

suurten ydinreaktoreiden lämpökuorma ei mitenkään sovi haavoittuvalle Perämerelle, joka on viimeisiä puhtaita ja rehevöitymättömiä Itämeren osia. Lisäksi kemikaalien, radionuklidien ja lämpöjätevesien yhteisvaikutukset kalohin, mätiin ja ekosysteemiin ovat kokonaisuudessaan niin haitallisia, ettei Simon Karsikkoniemi Itämeren viimeisten suojeltujen luonnonlohijokien vaikutuspiirissä ole sovelias uraanivoiman aiheuttamille riskeille ja lämpökuorman negatiivisille vaikutuksille.¹

Karsikkoniemi on perinteinen maksniemeläisten ja kemiläisten virkistysalue, jonne tullaan niin marjastamaan, sienestämään kuin hirvenpyyntiin. Vastaavaa yhtä laajaa, monipuolista ja luonnontilaista aluetta lähellä Kemin kaupunkia ei löydy merenrannoilta. Ydinvoimalahankkeen toteutuessa vaikutukset linnustoon, luontoon ja virkistyskäyttöön ovat erittäin negatiiviset ja vähentävät luonnon monimuotoisuutta ja ihmisten viihtyvyyttä.

Ydinvoimalaitos heikentäisi Karsikkoniemen lähialueen kalan mainetta ja myyntimenekkiä vuosikausiksi. Laitos vaikuttaisi todennäköisesti myös matkailua vähentävästi - vaikutus ei välttämättä jäisi vain Kemin alueelle vaan koko Lapin matkailuimago voisi vahingoittua. Simo kuuluu poronhoitoalueen eteläosaan, joten mahdollinen ydinvoimalaitos heikentäisi puhtaan luonnontuotteen, poronlihan, mainetta ja myyntiä.

Karsikkoon suunniteltavan voimalaitoksen 5 km:n suojavyöhykkeellä asuu n. 2000 ihmistä. Säteilyturvakeskuksen ohjeen mukaan määrän pitäisi olla pienempi kuin 200. Saksan säteilyturvakeskuksen rahoittaman tutkimuksen mukaan viiden kilometrin vyöhykkeen sisällä uraanivoimalasta on todettu kohonnut leukemiariski lapsilla. Kohonneen leukemiariskin viidentoista Saksan uraanivoimalan läheisyydessä oli aiemmin tutkimuksissaan todennut tohtori Körblein.² Samantyyppisiä tuloksia ydinvoimaloiden aiheuttamasta leukemiariskistä on saatu

¹ IAEA 1975: Environmental Effects of Cooling Systems at Nuclear Power Plants: Proceedings of a Symposium.

² Alfred Körblein: "http://www.uraanivoima.com/pdf/HelsinkiSaksan_syopatutkimus-pdf" Childhood cancer near German nuclear power plants - 2007. Ks. myös Kaatsch, P; Spix, C; Jung, I; Blettner, M, Childhood Leukemia in the Vicinity of Nuclear Power Plants in Germany. <http://www.aerzteblatt.de/int/article.asp?id=62000> ja Peter Kaatsch, Claudia Spix, Sven Schmiedel, Renate Schulze-Rath, Andreas Mergenthaler, Maria Blettner; Epidemiologische Studie zu

British Medical Journalissa 2005 julkaistussa tutkimuksessa sekä eräässä USA:ssa tehdyssä tutkimuksessa.³

Edellä mainittujen tietojen valossa voidaan todeta hankkeen toteutuessaan aiheuttavan vahinkoa ihmisille, ympäristölle ja omaisuudelle. Hanke on ristiriidassa mm. monien LSL:n säännösten kanssa, minkä perusteella voidaan todeta sen aiheuttavan vahinkoa ympäristölle. Ihmisille ja omaisuudelle aiheutuvat vahingot näkyvät mm. vaikutuksina muihin elinkeinoihin ja alueen käyttömuotoihin sekä terveysvaikutuksiin.

Yhteiskunnan kokonaisedun arvioiminen on paitsi oikeudellista, myös moraalista harkintaa. Kestävän kehityksen periaatteeseen sisältyy olennaisesti tulevien sukupolvien oikeuksien ja elinmahdollisuuksien turvaaminen. Myös tulevilla sukupolvilla tulee olla oikeus terveelliseen ja turvalliseen elämään sekä esimerkiksi haluamansa elinkeinon harjoittamiseen.

Hyöty-haitta-vertailussa tulisi ottaa huomioon, että suunnitellun voimalaitoksen toiminta-aika olisi vain 60 vuotta, mutta ydinvoimalassa syntyvät jätteet olisivat pahimmillaan radioaktiivisia jopa satoja tuhansia vuosia. Ydinjätteen loppusijoituspaikan ratkaisemattomuuden osalta viittaamme Lappilaiset uraanivoimaa vastaan ry:n kannanottoon samasta Fennovoiman periaatepäätöshakemuksesta.

Fennovoima Oy perustelee ydinvoimalaitoksen tarpeellisuutta hiilidioksidipäästöttömän energian tarpeella. Ydinvoimaa ei voida pitää hiilidioksidipäästöttömänä energiamuotona kun otetaan huomioon huomioon ydinvoimalla tuotetun energian koko elinkaari uraanikaivoksista voimalaitoksen käytöstä poistamiseen.

Kaikesta käytetystä energiasta ydinvoimalla tuotetaan 2,5 % ja maapallon sähköstä vain 16 %, joten ilmastonmuutoksen hillitsemisessä ydinvoima ei ole ratkaisu. Kansainvälinen

Kinderkrebs in der Umgebung von Kernkraftwerken (KiKK-Studie)

³ Manganon ja Shermanin tekemä tutkimus julkaistiin European Journal of Cancer Care- lehden uusimmassa numerossa : MANGANO, JOSEPH; SHERMAN, JANETTE D., Childhood Leukaemia Near Nuclear Installations. European Journal of Cancer Care. 17(4):416-418, July 2008

ilmastopaneeli IPCC arvioi, että ydinvoiman osuus maailman sähköstä voi vuoteen 2030 mennessä kasvaa nykyisestä 16 %:sta 18 prosenttiin. Suomessakin ydinvoima vähentäisi päästöjä vain vähän, mm. Olkiluodon neljännen reaktorin YVA-raportissa päästövähennyksesi arvioidaan 1,6 Mt hiilidioksidia. Se on kaksi prosenttia Suomen päästöistä.

Ydinvoiman lisärakentamisen haittoina ja riskeinä IPCC mainitsee turvallisuusongelmat, ydinaseiden leviämisen ja ydinjätteet. Yhteiskunnan kokonaisetua punnittaessa täytyy ottaa huomioon ydinvoimasta aiheutuvat merkittävät haitat ja riskit sekä siitä saatavat vain pienet päästövähennykset.

Lapin luonnonsuojelupiirin tulkinta ydinenergialain 4:14 §:stä on, etteivät 1 momentin edellytykset tässä tapauksessa täyty ja siten periaatepäätöstä ei voida antaa. Joka tapauksessa on selvää, ettei Fennovoiman ydinvoimalahanke ole edellä mainituin perustein yhteiskunnan kokonaisuuden kannalta sen kokonaisedun mukainen. Samoin siitä aiheutuvat haitat ovat suuremmat kuin hyödyt, ottaen huomioon myös pykälässä mainitut erityisesti harkittavat asiat.

Fennovoiman hanke ei ole nykyisessä taloustaantumatilanteessa tarpeellinen Suomen energiahuollon kannalta. Mahdollinen sähkönlisäys tulee ensisijaisesti tuottaa uusiutuvilla energianmuodoilla, joiden lisäämiseen Suomi on EU:n tasolla jo sitoutunutkin. Sähkönlisäystarvetta voidaan pienentää tehokkaasti energiansäästöllä. Hankkeesta aiheutuu merkittäviä ympäristövaikutuksia eikä Fennovoima ole kyennyt ratkaisemaan ydinjätehuollon järjestämiseen liittyviä kysymyksiä.

Edellä mainituin perustein on selvää, ettei Fennovoimalle myönteinen periaatepäätös olisi ydinenergialain saatikka yleisen oikeustajun mukainen.

Lapin luonnonsuojelupiirin puolesta,

Markku Kuortti
puheenjohtaja

Nelly Rontti
toiminnanjohtaja

